

Stroj na výrobu bublín

16.08.2009 15:59

Na začiatku augusta priniesol internetový portál Rollingstone.com zaujímavý článok nazvaný „Goldman Sachs the Great American Financial Market Bubble Machine“, ktorého autorom je Matt Taibbi. Tento pomerne dlhý text obsahuje množstvo zaujímavých súvislostí a vysvetľuje hlbšie dôvody vzniku hospodárskych kríz a ukazuje možnosť ako dokáže najsilnejšia americká banka manipulovať trh a verejnú mienku. Z tohto dôvodu Vám prinášame jeho skrátený preklad a veríme, že aj Vy v ňom nájdete množstvo zaujímavých a poučných súvislostí.

Prvá vec, ktorú by ste mali vedieť o Goldman Sachs je, že je všade. Táto najsilnejšia investičná banka na svete je vampírom, ktorý sa zahryzne do všetkého odkiaľ cíti peniaze. Od technologickej bubliny až po vysoké ceny ropy, GS stojí za všetkými veľkými trhovými manipuláciami od Veľkej hospodárskej krízy. Ak Amerika cirkuluje okolo výlevky, GS našiel spôsob ako sa tou výlevkou stať – extrémne nešťastná medzera v systéme západného demokratického kapitalizmu, v ktorom spoločnosť pasívne riadená voľným trhom a slobodnými voľbami, táto neorganizovaná demokracia je vždy porazená organizovanou chamtivosťou.

Bezprecedentná sila a dosah tejto banky umožnili zmeniť Ameriku na obrovský podvod typu nafúkni-a-nechaj-spadnúť, roky manipulujúc všetky ekonomické sektory. Kolaps tohto alebo iného trhu v sebe nesie skryté náklady, a všetky tieto peniaze, ktoré strácame, niekam idú, a v doslovnom ako aj obraznom ponímaní je práve GS miesto, kam smerujú: Banka je obrovský vysoko sofistikovaný motor, ktorý transformuje rozptýlené bohatstvo spoločnosti do čistého zisku pre najbohatších jednotlivcov.

Toto dosahujú znovu a znovu tým istým spôsobom. Vzorec je relatívne jednoduchý: GS sa dostane do stredu špekulatívnej bubliny a predáva investície, ktoré vie, že sú odpad. Potom na tieto investície priláka obrovské sumy od strednej a nižšej triedy spoločnosti za pomoci štátnej korupcie, keď za pár drobných, ktorými dotuje politické strany, dokáže zmeniť burzové pravidlá. A potom, keď sa pyramída rozpadne a milióny jednotlivcov ostanú bez peňazí, začne celý proces opäť, požičianím nám naše vlastné peniaze s úrokom. Rovnakú pesničku hrajú už od roku 1920 a teraz sa chystajú spraviť to znova a vytvoriť novú a ešte drzejšiu bublinu. Ak ju však chceme pochopiť, tak je nutné sa pozrieť na históriu piatich bublín, v ktorých hrá svoju významnú úlohu Goldman Sachs.

Bublina 1 – Veľká depresia

Goldman však nebol vždy monštrum z Wall Street, ktoré je príliš veľké na krach (too big to fail). Banka bola založená v roku 1869 nemeckým imigrantom Markusom Goldmanom a jeho zaťom Samuelom Sachsom. Za prvých sto rokov existencie GS iba v jednom prípade jeho vtedajšie konanie pripomína to dnešné – špekulatívna mánia pred krachom na konci 20-teho storočia.

Veľký Hindenburg finančnej histórie má niekoľko črt, ktoré by mohli vyzerať veľmi podobne. Vtedy bol hlavným investičným nástrojom, používaným na okradnutie investorov tzv. investičný trust. Ten bol podobný ako dnešné podielové fondy a vyberal peniaze od veľkých a malých investorov a vkladal ich do cenných papierov na Wall Street. Bežný investor do investičného trustu sa cítil ako veľký hráč a táto mánia vytvorila novú generáciu špekulatívnych investorov.

Tu sa vytvoril vzor pre správanie GS, ktorý do hry síce vstúpil neskoro, avšak oboma nohami a naplno. Prvým počinom bolo vytvorenie Goldman Sachs Trading Corporation; banka vydala milión akcií po 100 kusoch, následne skúpila všetky tieto akcie za vlastné peniaze a 90% z nich predala verejnosti za 104USD. Táto spoločnosť potom nemilosrdne nakupovala svoje vlastné akcie a tlačila ich cenu vyššie, aby nakoniec predala časť svojich akcií a založila nový trust Shenandoah Corporation. Ten vydal milióny akcií a opäť sponzoroval vytvorenie nového fondu Blue Ridge Corporation.

Takýmto spôsobom vznikala investičná pyramída, keď z 7,250,000 emitovaných akcií Blue Ridge až 6,250,000 bolo vlastnených Shenandoahom, ktorý bol z veľkej časti vlastneným Goldman Tradingom.

Konečným výsledkom bola skvostná reťaz vypožičaných peňazí, ktorá bola extrémne zraniteľná na prepad výkonnosti kdekoľvek počas tejto línie. Základnú myšlienku nie je ťažké nasledovať: dáš dolár a požičiaš si deväť voči nemu, potom zoberieš týchto 10 dolárov a požičiaš si 90, následne zoberieš týchto 100 a požičiaš si 900 a v celom procese pokračuješ až pokým je verejnosť ochotná požičiavať nové peniaze. Pokiaľ však posledný fond začne strácať na hodnote, nemáš žiadne peniaze aby si mohol kryť svojich investorov a masaker začína.

Vo svojej knihe „The Great Crash“ slávny ekonóm John Kenneth Galbraith nazval kapitolu o týchto trustoch „In Goldman Sachs We Trust“ (Veríme v Goldman Sachs), kde ich vykreslil ako klasický príklad šialenstva investícií založených na páke. Píše, že trusty boli hlavnou príčinou krachu a strata banky dosiahla 475 mld. USD v súčasných peniazoch.

Bublina 2 – Technologické akcie

Posunieme sa o 65 rokov neskôr. Goldman nielenže prežil krízu, ktorá zničila tak veľa investorov, ale stal sa hlavným upisovateľom akcií najväčších a najbohatších spoločností. Vďaka Sidney Weinbergovi, ktorý sa z pozície asistenta vrátnika prepracoval na CEO firmy, Goldman sa stal priekopníkom v IPO (uviedenie akcií novej firmy na trh) čo je jeden z hlavných a najlukratívnejších spôsobov ako spoločnosti získavajú peniaze. V 70-tych a 80-tych rokoch Goldmanu chýbal ten politický vplyv ako má v súčasnosti, avšak bol firmou, ktorá mala povest' najväčšieho talentu na Wall Street.

A potom sa niečo zmenilo. Je ťažké povedať, kedy presne, mohlo to súvisieť s príchodom Roberta Rubina, spolupredseda predstavenstva GS na začiatku 90-tych rokov, do Bieleho domu ako ministra financií. Rubin bol považovaný za jednu z najmúdrejších osôb, ktoré kedy chodili po planéte, spolu s Newtonom, Einsteinom a Katntom ďaleko za ním. Rubin bol prototyp bankára, pravdepodobne sa narodil v obleku za 4000USD a tvár mal permanentne zamrznutú v náznaku ospravedlnenia, že je omnoho múdrejší, než ostatní.

Stalo sa takmer národným klišé, že čokoľvek, čo Rubin považoval za dobré, bolo to najlepšie pre ekonomiku. Tento jav dosiahol vrchol v roku 1999, kedy sa objavil na titulnej stránke Time spolu so svojim sekretárom Larry Summerom a šéfom FEDu Alanom Greenspanom, pod názvom „Skupina, ktorá zachráni svet“. A to, čo si Rubin myslel bolo, že americká ekonomika a najmä finančné trhy sú preregulované a potrebujú väčšiu slobodu. Počas svojho funkčného obdobia Clintonov Biely dom vykonal sériu ťahov, ktoré mali drastický vplyv na svetovú ekonomiku – čo sa začalo s Rubinovým totálnym zlyhaním ukontrolovať svoju starú firmu v bláznivom behu pre obscénne krátkodobé zisky. Základný podvod v Internetovej dobe je ľahké pochopiť aj pre finančného analfabeta. Spoločnosti, ktoré nemali nič iné ako kopec nápadov sa cez IPO dostali na burzu a za výdatnej pomoci médií boli verejnosti predávané za mega milióny. Bolo to ako keby banky ako GS viazali okolo melónov stužku a hádzali ich z 50. poschodia pričom na telefóne čakali na bity. V tejto hre ste mohli vyhrať iba vtedy, pokiaľ ste vybrali vaše peniaze predtým ako melón dopadol na chodník.

Podľa Jaya Rittera, profesora financií špecializujúceho sa na IPO, banky ako Goldman museli vedieť, že mnoho z firiem nikdy nezarába. Na začiatku 80-tych rokov najväčší upisovatelia trvali pred IPO na troch rokoch ziskovosti firmy. Potom sa z toho stal rok a neskôr iba štvrt'rok. V čase internetovej bubliny sa dokonca nepožadovala ziskovosť ani v dohľadnej budúcnosti. Goldman popiera, že by v internetových rokoch zmenil upisovacie štandardy, avšak jeho vlastné štatistiky ukazujú opak.

Podobne ako v 20-tych rokoch, Goldman začal pomaly avšak skončil v bláznivom švungu. Potom ako emitoval malú spoločnosť s názvom Yahoo! v roku 1996, keď internetová bublina začínala, Goldman sa rýchlo stal kráľom IPO v internetovom veku. V roku 1997 si vybral 24 spoločností, ktorých až

tretina bola v strate. V roku 1999, počas vrcholu bubliny upísal až 47 spoločností, rok na to 18 spoločností, z ktorých až 14 bolo v strate. Ako hlavný upisovateľ internetových akcií zabezpečoval GS oveľa volatilnejšie zisky ako jeho konkurencia: v roku 1999 priemerné IPO Goldmana vyskočilo o 281% nad jeho otváraciu cenu, pričom priemer Wall Street bol 181%.

Ako dosahoval Goldman také neobyčajné výsledky? Jednou z odpovedí je, že vykonávali prax s názvom „laddering“, čo znamená, že manipulovali cenu nových ponúk akcií. Funguje to takto: ste GS a osloví vás spoločnosť Bullshit.com, aby ste akcie dostali na burzu. Vy sa dohodnete na bežných podmienkach: oceníte akcie, rozhodnete koľko má ísť na burzu a zoberiete CEO firmy na „road show“ po investoroch, všetko výmenou za malý 6-7% poplatok z objemu akcií. Hneď na to dáte svojim veľkým klientom právo na nákup veľkého objemu týchto akcií za nízku uvádzaciu cenu, napr. 15USD, za sľub, že neskôr na otvorenom trhu nakúpia viac. Tieto informácie vám automaticky dávajú insiderský vhlád do akcií spoločnosti, ktorý nemá nikto z daytraderov snažiacich sa postupovať iba na základe verejných informácií. Viete, že investori, ktorí nakúpili za 15USD, tak nakúpia aj neskôr na úrovni 20USD, čo takmer garantuje rast akcií. Takýmto spôsobom mohol Goldman vyhnúť cenu akcie umelo hore, čo samozrejme bolo v záujme banky. Hovorí sa, že GS bol najhorším páchatelom takýchto manipulácií a v roku 2005 zaplatil pokutu za svoje aktivity „laddering“ 40 miliónov dolárov, čo sú drobné v porovnaní so ziskami, ktoré dosahoval z IPO.

Takéto praktiky vykonali z internetovej bubliny jednu za najhorších katastrof vo svetovej finančnej histórii. Iba z Nasdaqu bolo vymazaných 5 biliónov dolárov bohatstva. Avšak skutočným problémom neboli peniaze, ktoré stratili investori, ale peniaze, ktoré získali investiční bankári dostávajúci tučné odmeny. Miesto lekcie, že každá bublina spľasne, internetové roky demonštrovali Wall Streetu, že nafúknuť bublinu je veľmi jednoduché a odmeny sú o to väčšie, čím je mánia a iracionalita väčšia. Nikde to nebolo bližšie k pravde ako u Goldmanu. Medzi rokmi 1999-2002 firma vyplatila 28,5 mld. USD na bonusoch, čo je zhruba 350,000 na zamestnanca. Trh tak prestal byť racionálnym miestom, ale stal sa z neho spôsob konverzie peňazí investorov do bonusov a výplat bankárov.

Bublina 3 – Horúčka na trhu domov

Vystopovať rolu GS v globálnej katastrofe, ktorou bola bublina na trhu realít, nie je ťažké. Aj tu bolo základným trikom opustenie štandardov upisovania, hoci tu sa jedná o štandardy na poli hypotekárnych úverov, nie IPO. Až doteraz si boli všetci vedomí, že hypotekárni díleri trvali na tom, aby kupujúci nehnuteľností boli schopní zložiť zálohu aspoň 10% z ceny nehnuteľnosti, mali dostatočný príjem a dobré kreditné ohodnotenie a mali skutočné meno. Potom, na začiatku tisícročia boli tieto požiadavky vyhodnené z okna a hypotéky sa začali rozdávať pomaly aj v baroch.

Nič z toho by nebolo možné bez investičných bankárov ako je Goldman, ktorí vytvorili nástroje na balenie zlých hypoték dokopy a predávali ich v blokoch nič netušiacim penzijným fondom a poisťovacím spoločnostiam. Toto vytvorilo masový trh pre toxické úvery, ktorý predtým nikdy neexistoval; počas starých časov by žiadna banka nechcela držať toxické úvery na svojich knihách, keďže pravdepodobnosť ich krachu je veľká. Jednoducho, nie je možné vypisovať tieto hypotéky, pokiaľ ich nemôžete predat' niekomu, kto nevie čo sú zač.

Goldman využíval túto metódu, aby skryl neporiadok, ktorý predával. Najprv zviazali dokopy stovky hypoték do nástrojov s názvom CDO (kolateralizované dlhové záväzky). Potom ich predávali investorom s myšlienkou, že časť z nich bude v každom prípade OK a nie je dôvod sa obávať tých zlých. CDO tak bol ako nástroj v poriadku a týmto spôsobom sa zo zlých hypoték stali nástroje s ratingom AAA. GS však nebol v žiadnom riziku, keďže tieto nástroje predával investičným spoločnostiam, avšak sám uzatváral krátke pozície proti týmto inštrumentom.

Efekt bubliny nehnuteľností vidíme všetci – okrem iného viedol ku kolapsu Lehman Brothers, Bear Stearns a AIG. Toxické portfólia týchto inštitúcií pozostávali z pozícií voči Goldmanu, ktorý si ochraňoval svoje vlastné pozície v CDO cez CDS (kreditné swapy). Nakoniec tak získal od AIG 13

mld. USD daňových poplatníkov za svoje CDS, čo znamená, že na úverovej bubline zarobil dvakrát: oklamal investorov, ktorí nakúpili CDO a vsádzaním proti týmto CDO cez CDS, a potom keď sa situácia otočila, tak dostal peniaze od daňových poplatníkov za tie isté stávky.

A opäť, ako sa svet zabáral hlbšie do krízy, Goldman si vyplatil prémie v objeme 16,5 mld. USD, s priemerom 662,000USD na zamestnanca. Ako tvrdí hovorca spoločnosti: „Pracovali sme tu veľmi tvrdo“. Avšak to najlepšie ešte len príde. S tým ako krach bubliny nehnuteľností spôsoboval kolaps finančných inštitúcií, Goldman zostrojil ďalšiu bublinu, o ktorej svet nemal ani tešenie, že by za ňou mohli stáť banky.

Bublina 4 – Cena ropy

S tým ako verejnosť odmietala vložiť svoje peniaze do čohokoľvek, čo pripomína papierové investície, Wall Steet potichu presunul kasíno do trhu s fyzickými komoditami, tovarom na ktorý sa dalo siahnúť. Pokles dolára, krach nehnuteľností a úverov spôsobil „útek ku komoditám“. Ropné futures vyleteli dohora a ich cena narástla zo 60 dolárov v lete 2007 až na 147 dolárov v lete 2008.

Avšak všetko to bolo klamstvo. Krátkodobá ponuka ropy rástla a dopyt po ropy sa znižoval. 6 mesiacov predtým ako cena dosiahla svoj vrchol, ponuka ropy sa zvýšila z 85,24 na 85,72 milióna barelov denne. Za rovnaké obdobie dopyt poklesol z 86,82 na 86,07 milióna barelov. V klasickom ponímaní rast ponuky a pokles dopytu má spôsobiť pokles ceny, opak však bol pravdou.

Čo teda spôsobilo prudký nárast ceny ropy? Rozhodne k tomu pomohol Goldman, hoci na trhu bolo aj množstvo iných hráčov. Hlavným dôvodom však bolo jednoznačne správanie najsilnejších trhových hráčov, ktorí zmenili pôvodne solídny trh na kasíno. Medzi rokmi 2003 a 2008 sa množstvo špekulatívneho kapitálu prúdiaceho do ropy zvýšilo z 13 mld. USD na 317 mld. USD, čo je nárast o 2300%. V roku 2008 sa barel zobchodoval asi 27 krát predtým ako bol fyzicky dodaný.

V roku 1936 kongres rozhodol, že na trhu komodít by nemalo byť viac špekulantov ako reálnych producentov a spotrebiteľov. Ak by sa to stalo, tak cena by nebola závislá od dopytu a ponuky, ale mohla by podliehať trhovej manipulácii. Vtedajší nový zákon oprávňoval CFTC, aby určila limity pri špekulatívnom obchodovaní. Ako výsledok tejto aktivity na trhu vládla harmónia po 50 rokov.

Všetko sa to zmenilo v roku 1991, kedy komoditná pobočka Goldmanu J. Aron požiadala CFTC o špeciálnu dohodu. A to bez toho, aby o tom ktokoľvek vedel. Farmári s veľkými zásobami úrody nie sú jediní, ktorí cez futures potrebujú hedgovať svoju produkciu, tvrdil J. Aron. Podobne sú na tom aj veľkí obchodníci s ropou, ktorí musia chrániť svoje pozície pred stratami. Bol to však úplný podvod, keďže zákon z roku 1936 vytvoril výrazný rozdiel medzi obchodníkmi, ktorí nakupovali reálne komodity a špekulantmi. CFTC však argument zhltna a banka získala voľný pas, výnimku „Bona Fide Hedging“, čo umožňovalo stať sa Goldmanu fyzickým hedgerom a uniknúť tak všetkým obmedzeniam pre špekulantov. V nasledujúcich rokoch komisia potichu vydala ďalších 14 takýchto výnimiek. Teraz mohol Goldman a ostatné banky vtiahnuť do hry ďalších investorov, čo sa naplno prejavilo v roku 2008.

Vyzbrojený poloverejnou vládnu výnimkou, Goldman sa stal hlavným dizajnérom veľkého komoditného kasína. Vytvoril si vlastný Goldman Commodities Index, ktorý bol zameraný najmä na ropu, a na tento index začalo stávkovať množstvo poisťovní a iných inštitucionálnych investorov, ktorí mali záujem dlhodobé stávky na komodity. To bolo v poriadku až na pár vecí. Inštitucionálni investori sú prevažne dlhí investori a môžu stávkovať iba na rast, preto cena komodít začala prudko rásť. Do leta 2008 špekulanti nakúpili vo forme futures viac ako 1,1 mld. barelov ropy, čo je viac ako všetky americké zásoby ropných produktov a tak sa opäť zopakovala bublina akcií a trhu nehnuteľností, keď Wall Street predával fantáziu budúcej neobmedzenej ceny aktív.

Opäť však melón dopadol na chodník a spôsobil masívnu stratu bohatstva, keď cena ropy prepadla z úrovne 147 na 33 USD. Najväčší tratici boli opäť bežní ľudia, keď iba v penzijných fondoch investovali do komodít viac ako 1,1 mld. USD. Hra sa však netýkala iba komodít, rastúce ceny potravín viedli ku katastrofálnym hladomorom po celej planéte. A teraz cena ropy opäť rastie, keď vzrástla o viac ako 50% od svojich miním. Problémom však opäť nie je dopyt a ponuka, keďže ponuka je najväčšia za posledných 20 rokov a dopyt dosahuje 10-ročné minimum. Cena však stále rastie.

Bublina 5 – Podvodná pomoc

Po tom, ako praskla bublina na komoditnom trhu a svet sa dostal do hlbkej depresie, tak už nebolo možné vytvoriť žiadnu novú finančnú bublinu. Jediný voľný nestrážnený a naivný kapitál ktorý bol k dispozícii boli peniaze daňových poplatníkov. A práve pri najväčšej vládnej pomoci alebo záchrane v histórii začal Goldman ukazovať svoje svaly.

Všetko to začalo minulý september, kedy vtedajší minister financií Paulson (bývalý šéf Goldmanu) urobil sériu obrovských rozhodnutí. Prvou je, že bez akejkoľvek záchrany nechal skrachovať najväčšieho konkurenta GS, firmu Lehman Brothers. Hneď na druhý deň zachránil AIG s 85 mld. dolárov, z čoho sa 13 mld. okamžite vyplátilo Goldmanu, či dostal plne zaplatené za svoje stávky. (V porovnaní robotníci Chrysleru budú šťastní, ako dostanú 50 centov za každý dolár, ktorý im firma dlží). Hneď po AIG Paulson oznámil federálnu záchranu finančného sektora v objeme 700 mld. USD (TARP) a jeho vedením poveril bývalého vedúceho pracovníka Goldmanu. Na to, aby mohol Goldman získať prístup k týmto fondom, tak sa musel zmeniť z investičnej banky na bankový holding, čím sa mu otvorila galaxia možností prístupu k vládnym dotáciám. Okrem tohto konca marca FED rozdal alebo garantoval finančným inštitúciám 8,7 bilióna dolárov, avšak vďaka nejakým zákonom a nemožnosti auditu, ostávajú prijímatelia týchto financií utajení.

Zmenou na bankový holding Goldman získal ďalšiu výhodu - jeho primárnym dohľadným orgánom sa stal NY Fed, na čele ktorého stál spolupredseda Goldmanu Stephen Friedman. GS mal tak byť kontrolovaný jeho vlastným predsedom. Aby sa odstránil tento rozpor v zákone o konflikte záujmov, tak ministerstvo financií udelilo výnimku pre Friedmana, ktorý pri zmene banky na holding dostal právo odkúpiť 52,000 nových akcií Goldmanu, čím sa stal bohatším o 3 mil. USD. Friedman v máji odstúpil, avšak na jeho miesto prišiel opäť bývalý vedúci pracovník Goldmanu. Výsledok je jednoduchý, všetky aktivity vlády smerovali k záchrane a zlepšeniu postavenia GS.

Bonbónikom na záver je fakt, že po všetkých vzniknutých bublinách a vymazaní obrovského množstva bohatstva, manipulácií cien komodít a následného svetového strádania a zabezpečenia Goldmanu desiatkami miliárd peňazí daňových poplatníkov, Goldman napríklad v roku 2008 zaplatil americkej vláde na daniach len 14 miliónov dolárov. Banka zaplatila na daniach iba 14 miliónov dolárov, pričom na bonusoch a odmenách vyplatila vyše 10 mld. USD a jej ročný zisk dosiahol 2 mld. USD.

Ako je to možné? Nízke dane sú dôsledkom „geografického rozvrstvenia príjmov“, čo je v podstate medzera v zákone o korporátnych daniach, kedy si firma môže presúvať príjmy medzi svojimi medzinárodnými pobočkami až do offshorových krajín a nakoniec sa môže úplne vyhnúť plateniu daní. Podľa reportu GAO až 2/3 amerických firiem v rokoch 1998-2005 neplatili žiadne dane.

Bublina 6 – Globálne otepľovanie

Do mesta dorazila nová hra, miesto CDO a komoditných futures, sa pozornosť Goldmanu začala sústrediť na uhlíkové emisie. Jedná sa o rastúci niekoľko biliónový trh, ktorý zatiaľ ešte neexistuje ale s pomocou 4,45 miliónového daru Demokratickej strane sa pravdepodobne už čoskoro stane realitou. Vláda pripravuje zákon, ktorý sa nazýva „cap-and-trade“ a umožní vznik novej komoditnej bubliny pod názvom environmentálneho plánu.

Funguje to takto: ak sa schváli zákon, tak každý emitent CO2 dostane limit na svoju produkciu. Ak však výrobca presiahne tento limit, tak bude musieť ísť na trh a kúpiť si voľné emisie. Tieto emisie by mali v prvých rokoch hodnotu niekoľko stoviek miliárd až miliárd dolárov. Limit na emisiu sa však bude postupne znižovať, čo znamená, že voľné emisie budú čoraz vzácnejšie. Vytvorí sa tak nový komoditný trh, ktorý má takmer garantovanú rastúcu cenu.

Goldman chce tento zákon, a minulý rok vynaložil na jeho podporu pri lobbingu 3,5 mil. dolárov. Bývalý šéf Goldmanu Hank Paulson osobne pomáhal pri tvorbe bankovej politiky životného prostredia, čo je veľmi zvláštne pre firmu, ktorá vo všeobecnosti odsudzuje reguláciu. Banka sa rovnako začala angažovať v investíciách do veternej energie a iných obnoviteľných zdrojov, čo budú výborné investície v prípade prechodu vlády na „zelenú energiu“. Okrem toho banka kúpila 10% Chicago Climate Exchange, na ktorej by sa mali emisie obchodovať.

Vyvstáva však otázka, ak bude zákon schválený, nie je to dobre pre nás všetkých, keďže budeme zachránení od globálneho otepľovania? Možno áno, avšak celý program cap-and-trade je vlastne iba daňovým zaťažením pre výrobcov plynúcich do súkromných rúk. Miesto toho, aby vláda jednoducho stanovila daň na produkciu CO2, tak tento model umožní opäť bankám z Wall Street zmeniť nový trh na bublinu a inkasovať dane do súkromných rúk. Je to horšie ako vládna pomoc bankám; takto im umožní získavať peniaze od daňových poplatníkov ešte predtým ako ich vyzbiera. Wall Street sa tak stane miestom výberu daní.

Ak nebude schválený cap-and-trade tak bude čoskoro schválený iný zákon, pointa však bude rovnaká. Zaplaviť systém toxickými úvermi a predátorským dlhom, pričom profitovať budú najmä noví výkonní šéfovia na úkor peňazí daňových poplatníkov. Amerika už nie je prosperujúcou demokraciou, ale stala sa gangsterským štátom s gangsterskou ekonomikou a dokonca sa nedá dôverovať už ani trhovým cenám, keď v každom zaplatenom dolári sú skryté dane. Možno tomu nemôžeme zabrániť, ale aspoň vieme, kam to smeruje.

Poznámka

Obrovská moc bankovej oligarchie, ktorú ešte podrobnejšie rozoberieme v ďalšom komentári, je však len následkom chybných politických rozhodnutí. Posadnutosť vlád krátkodobo stimulovať ekonomiku cez expanzívnu fiškálnu a najmä cez expanzívnu monetárnu politiku dala bankám obrovské zdroje voľných a lacných peňazí. A keďže ich primárnym cieľom je vidina zisku, tak snaha tieto peniaze čo najlepšie zhodnotiť, viedla k obrovským bublinám na úkor samotných obyvateľov. Tým sa expanzívna monetárna politika v systéme parciálneho rezervného bankovníctva mení na zabijaka ekonomického rastu a bezbrehého okrádania strednej triedy. Preto každá hospodárska politika založená na nezdravých princípoch bude mať dopredu nepredvídateľné avšak vždy katastrofické následky. Tie najhoršie vidíme pri tom, ako banková oligarchia prerástla do politických štruktúr.

A presne v tejto politike sa neustále pokračuje a nie je preto pochýb o tom, že na trhu opäť vznikajú nové bubliny, ktoré odrážajú obrovský nesúlad medzi fundamentmi a cenami aktív. Posledný rast akciových trhov tak nie je spôsobený globálnou obnovou ekonomického prostredia, ale nalieváním obrovskej masy nových peňazí z centrálnych bánk do komerčných bánk, ktoré opäť otvárajú kasíno hry na nekonečný rast finančných aktív.

A to je hra, ktorej by sme sa mali všetci vyvarovať, presne tak, ako nám ukázal tento komentár. Pri finančných bublinách ceny aktív strácajú akýkoľvek vzťah k reálnym fundamentom, avšak predávať takéto finančné aktíva pri ich raste by bolo naivné. Nemenej naivné je veriť ich rastu nepodloženou realitou. Preto jedinou a silne profitabilnou stratégiou, je mať pred očami rastúcu bublinu, a trpezlivo čakať na akýkoľvek náznak je prasknutia. Môže to byť zastavenie expanzívnej monetárnej politiky z akéhokoľvek dôvodu, môže ísť o nárast nedôvery na finančných trhoch napríklad z dôvodu krachu kľúčovej banky alebo krajiny alebo iný dopredu len ťažko predikovatelný fakt, ktorý dokáže spraviť diery do nafukujúcej sa bubliny.

Oči treba mať otvorené a myseľ uvoľnenú, lebo už čoskoro príde k novým obrovským príležitostiam, ktoré by sme nechceli prepásť...